

nem. zák. Je tedy také každé zakročení, jež se této ingerence úřadu dovolává, zakročením o výkon dozorcího práva, na kterýžto výkon nemá však strana nároku. (Nález nejv. správ. soudu z 8. dubna 1925, č. 7115/25.)

Různé.

Rádné soudy jsou příslušny jednati a rozhodnouti o žalobě, kterou fa M. O. & S. v M. podala dne 29. července 1924, č. j. C II. 616/1924 u okresního soudu v Děčíně, stran zrušení, pokud se týče změny nálezu rozhodčí komise v Děčíně ze dne 13. března 1924, č. j. Rk 5/24/4.

Důvody: Firma M. O. & S. v M. propustila dne 22. února 1924 dvě dělnice. Závodní výbor jmenované firmy předložil záležitost propuštění dělnic ve smyslu § 3 lit. g) zákona o závodních výborech ze dne 12. srpna 1921, č. 330 Sb. z. a n., rozhodčí komisi v Děčíně, která nálezem ze dne 13. března 1924, č. j. Rk 5/24/4, rozhodla, že jmenovaná firma jest povinna přijati propuštěné dělnice znovu do práce za dřívějších podmínek. Do tohoto nálezu rozhodčí komise podala jmenovaná firma stížnost k nejvyššímu správnímu soudu, který usnesením ze dne 24. června 1924, č. 8562, odmítl podle §§ 3 lit. a) a 21 zákona o správním soudu stížnost jako nepřipustnou v podstatě z těchto důvodů: předmětem rozhodování rozhodčí komise byl nárok zaměstnanců podle § 3 lit. g) zákona o závodních výborech; tento nárok jest rázu soukromoprávního, ježto vzchází ze soukromoprávního poměru mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, jehož zřídlo hledati sluší ve smlouvě pracovní; jestliže však nálezem rozhodčí komise byla uznána existence nároku rázu soukromoprávního, nemá nejvyšší správní soud možnosti přezkoumati nález rozhodčí komise, neboť podle § 105 ústavní listiny přezkoušení takového výroku rozhodčí komise přísluší řádným soudům, což má za následek, že příslušnost nejvyššího správního soudu jest podle § 3 a) zákona o správním soudu v tomto případě vyloučena. Nato podala jmenovaná firma u okresního soudu v Děčíně na propuštěné dělnice žalobu de praes. 29. července 1924, č. j. C II. 616/24/1-1 s návrhem, aby nález rozhodčí komise byl prohlášen za zmatečný a právně bezúčinný, aneb aby nález ten byl změněn v ten smysl, že firmě bude ponecháno na vůli, aby buď obě dělnice přijala opět do práce neb jim opatřila jiné zaměstnání neb je odškodnila odstupným ve výši v žalobním návrhu označené. Okresní soud odmítl tuto žalobu pro nepřipustnost pořadu práva. Krajský soud v Litoměřicích vyhověl stížnosti firmy a uznal příslušnost řádných soudů. Nejvyšší soud usnesením ze dne 18. listopadu 1924, č. j. R I. 938/24/1, vyhověl však revisnímu rekursu propuštěných dělnic a obnovil usnesení okresního soudu v podstatě z těchto důvodů: rozhodčí komisi nelze v případech, když rozhoduje podle § 3 lit. g) zákona o závodních výborech o nárocích soukromoprávních, pokládati za správní úřad; rozhodčí komise vystupuje tu jako rozhodčí soud podle § 95 ústavní listiny, a to s konečnou platností; ustanovení § 105 ústavní listiny nelze se tu proto dovolávati. Firma podala poté u předsedy konfliktního senátu návrh na řešení záporného konfliktu kompetenčního, který vznikl mezi nejvyšším správním soudem a mezi nejvyšším soudem.

Senát pro řešení kompetenčních konfliktů uvažoval o tomto návrhu takto: I. Především bylo se senátu zabývatí námitkou, kterou ve svém vyjádření o návrhu na řešení kompetenčního konfliktu vznesly zúčastněné strany — propuštěné dělnice — že totiž návrh ten jest nepřipustný. Zúčastněné strany dovozují v tomto směru, že o nároku, který uplatňovaly v řízení před rozhodčí komisí proti svému zaměstnavateli, vydala r o z h o d č í

komise meritorní výrok, jímž rozhodla kladně o tomto nároku; nelze prý tu tedy mluvit o záporném konfliktu kompetenčním; dále nebyl předmětem řízení před rozhodčí komisí a předmětem řízení před řádnými soudy, které bylo skončeno usnesením nejvyššího soudu, týž nárok, neboť v prvním řízení šlo o nárok zaměstnanců proti zaměstnavateli na znovupřijetí do práce, kdežto v druhém řízení, zahájeném k podnětu zaměstnavatelovu, šlo o otázku, zdali nálezhodčí komise jest právně bezúčinným čili nic. Touto námitkou uplatňují zúčastněné strany v podstatě vlastně, že senát není příslušným řešiti kompetenční konflikt, který mu byl v daném případě k řešení předložen. Tuto námitku neshledal však senát důvodnou. Zúčastněné strany přehlížejí zřejmě vlastní podstatu kompetenčního konfliktu, o který tu jde. Tento kompetenční konflikt mezi nejvyšším správním soudem s jedné strany a řádnými soudy se strany druhé netýká se vůbec otázky příslušnosti rozhodčí komise k rozhodování o nároku zaměstnanců proti zaměstnavateli, nýbrž otázky zcela jiné, totiž otázky příslušnosti nejvyššího správního soudu, pokud se týče řádných soudů k přezkoumání nálezu rozhodčí komise, vydaném o zmíněném nároku zaměstnanců, neboť, jak z děje svrchu vylíčeného patrně, vznikl kompetenční konflikt v daném případě jedině tím, že nejvyšší správní soud prohlásil se nepřislušným jednati o stížnosti vznesené u něho zaměstnavatelem do nálezu rozhodčí komise a že nejvyšší soud — jakožto poslední stolice soudní — vyslovil, že řádné soudy nejsou příslušnými jednati o žalobě zaměstnavatele, kterou se domáhal u řádného soudu toho, aby nálezhodčí komise byl prohlášen za právně bezúčinný, eventuelně aby nálezhodčí komise ten byl v určitých směrech změněn. Za tohoto stavu věci může býti pro otázku, je-li konfliktní senát v tomto případě příslušným jednati o kompetenčním konfliktu, který uvedeným způsobem vznikl mezi nejvyšším správním soudem a mezi řádnými soudy — jak plyne z ustanovení §§ 3 a 4 zákona ze dne 2. listopadu 1918, č. 3 Sb. z. a n., jedině rozhodným, zdali jak nejvyššímu správnímu soudu, tak i řádným soudům byla předložena k rozhodnutí tatož věc a zdali, jak nejvyšší správní soud, tak i poslední přípustná stolice řádných soudů, popřely příslušnost k rozhodování o téže věci. V daném případě šlo pak vskutku, jak ve stížnosti vznesené zaměstnavatelem u nejvyššího správního soudu, tak i v žalobě, kterou podal zaměstnavatel u řádných soudů, v podstatě o touž věc, neboť zaměstnavatel domáhal se jak u nejvyššího správního soudu, tak i u řádných soudů přezkoumání téhož nálezu rozhodčí komise. Jak nejvyšší správní soud, tak i nejvyšší soud — tento jako poslední stolice řádných soudů — popřely pak příslušnost k přezkoumání téhož nálezu rozhodčí komise — popřely tedy příslušnost k rozhodování o téže věci. Pak ale jest tu dán záporný konflikt kompetenční mezi nejvyšším správním soudem s jedné strany a mezi řádnými soudy se strany druhé, k jehož řešení jest konfliktní senát příslušným. Okolnost, že rozhodčí komise nepopřela svoji příslušnost k rozhodování o nároku, který v řízení před rozhodčí komisí vznesli zaměstnanci proti zaměstnavateli, stejně jako okolnost, že v řízení před rozhodčí komisí byl vznesen nárok zaměstnanců proti zaměstnavateli, kdežto v řízení soudním, ukončeném usnesením nejvyššího soudu, domáhal se zaměstnavatel zrušení, pokud se týče změny nálezu vydaného rozhodčí komisí, jsou, jak plyne z hořejších úvah, vůbec bez právního významu pro otázku příslušnosti konfliktního senátu k řešení záporného kom-

petenčního konfliktu, vzniklého mezi nejvyšším správním soudem a mezi řádnými soudy stran **přezkoumání** nálezů rozhodčí komise.

II. Zodpověděv kladně otázku své vlastní příslušnosti v daném případě, mohl senát přistoupiti k meritornímu řešení kompetenčního konfliktu. Podle § 2 zákona o správním soudu ze dne 22. října 1875, č. 36 ř. z. z roku 1876 a podle § 2 zákona o nejvyšším správním soudu ze dne 2. listopadu 1918, č. 3 Sb. z. a n., jest nejvyšší správní soud povolán rozhodovati ve všech případech, kdy někdo tvrdí, že mu bylo protizákonným rozhodnutím neb opatřením úřadu správního ublíženo v jeho právech. Podle § 3 lit. a) cit. zák. z r. 1875 a § 2 cit. zák. z r. 1918 jsou z příslušnosti nejvyššího správního soudu vyloučeny věci, o nichž náleží rozhodovati řádným soudům. V odst. 1. § 105 ústavní listiny se pak stanoví, že ve všech případech, ve kterých úřad správní podle zákonů o tom vydaných rozhoduje o nárocích soukromoprávních, volno jest straně tímto rozhodnutím dotčené po vyčerpání opravných prostředků dovolávati se nápravy pořadem práva. V odst. 2. § 105 ústavní listiny se pak praví: »Podrobnosti upravuje zákon.« Vzhledem k citovaným ustanovením musil se senát při řešení záporného kompetenčního konfliktu, vzniklého v daném případě mezi nejvyšším správním soudem a mezi řádnými soudy, nejprve zabývati otázkou, nejde-li tu právě o případ, který má na mysli ustanovení § 105 ústavní listiny. V tomto směru dospěl pak senát k těmto závěrům: Po názoru senátu neobsahuje ustanovení § 105 ústavní listiny snad pouze vyjádření nějaké zásady stran přípustnosti pořadu práva proti rozhodnutím úřadů správních o nárocích soukromoprávních, kteroužto zásadu nebylo by snad lze aplikovati do té doby, dokud nebude vydán zvláštní zákon k provedení jejímu. Ustanovení to dlužno naopak pokládati za právní normu již nyní účinnou, tedy za normu, kterou lze již nyní aplikovati. Tomuto názoru nestojí v cestě ani odst. 2. § 105 ústavní listiny. V tomto odstavci používá listina — podobně jako na jiných místech (na př. v odstavci 2. § 88 a odst. 2. § 127) dikce »Podrobnosti upravuje zákon«, nikoli však obratu »Provedení této zásady vyhrazuje si zvláštním zákonem«, kteréhožto obratu užila ústavní listina na př. v § 133. Praví-li však ústavní listina v odst. 2. § 105 pouze, že »Podrobnosti upravuje zákon«, jest tím pouze vyjádřeno, že ústavní listina sama nechce se zabývati a také se nezabývá podrobnostmi, souvisícími s uplatňováním nároků, o nichž jest řeč v odst. 1. § 105, nýbrž že odkazuje k tomu, že předpisy o úpravě těchto podrobností jest hledati v příslušných jiných zákonech. Je-li však, jak bylo právě dovozeno, ustanovení § 105 ústavní listiny právní normou již nyní účinnou, pak jest v daném případě zkoumati, lze-li této normy použití také ve příčině onoho nálezu rozhodčí komise, zřízené podle zákona o závodních výborech ze dne 12. srpna 1921, č. 330 Sb. z. a n., jehož přezkoumání bylo v daném případě odmítnuto jak nejvyšším správním soudem, tak i řádnými soudy. Zmíněným nálezem vyslovila rozhodčí komise, opírajíc se o ustanovení § 3 lit. g) cit. zákona o závodních výborech, že fa M. O. & S. jest povinna propuštěné dělnice přijmouti znovu do práce za dřívějších podmínek. Tento nálezu rozhodčí komise jest po názoru senátu rozhodnutím úřadu správního, a to rozhodnutím o nároku soukromoprávním, jak plyne z této úvahy: 1. Citovaným zákonem o závodních výborech byla uvedena v život instituce závodních výborů, které jsou podle § 3 cit. zákona povolány k tomu, aby hájily a povzbuzovaly hospodářské, sociální a kulturní zájmy zaměstnanců v závodě. Tímto svým úkolem jsou závodní výbory vlastně orgány sociální péče určitého druhu a spadá proto činnost

jejich v obor práva veřejného. K judikování o sporných otázkách, jež mohou se vyskytnouti při provádění zákona o závodních výborech, povolán jest pak zvláštní úřad, jež zákon jmenuje rozhodčí komisí — nikoliv rozhodčím soudem. Jak patrně z ustanovení § 26 cit. zákona, jakož i z dalších ustanovení tohoto zákona, jež se citují v § 26, pohybuje se judikující činnost rozhodčí komise na poli práva veřejného — a jest tedy rozhodčí komise úřadem správním. Na této právní povaze rozhodčí komise jakožto úřadu správního nemění nic okolnost, že rozhodčí komise jest **výjimečně v jediném** případě, totiž v případě uvedeném v § 3 lit. g) cit. zákona — povolána také k tomu, aby judikovala — s konečnou platností — o nárocích soukromoprávních. Tato činnost jest právě jen výjimkou z pravidla. Z uvedené okolnosti nelze také vyvozovati, že by rozhodčí komise, rozhoduje-li podle § 3 lit. g) cit. zák. o nároku soukromoprávním, měla v této věci funkci nějakého rozhodčího soudu. 2. Podle § 3 lit. g) cit. zákona o závodních výborech má správa závodu propuštění zaměstnance, který jest aspoň tři roky nepřetržitě v podniku zaměstnán, sděliti ihned závodnímu výboru, který může věc předložiti rozhodčí komisi, která rozhodne s konečnou platností a která za předpokladů uvedených sub aa), bb), cc) má uznati, že zaměstnavatel jest povinen buď přijati zaměstnance zpět do práce a nahraditi mu ušlý výdělek nebo poskytnouti mu odbytné, případně opatřiti mu místo jiné. Tato ustanovení § 3 lit. g) cit. zákona nenechávají nejmenší pochybnosti o tom, že jimi byl pozměněn obsah pracovního poměru mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem, upravený dosud živnostenským řádem, čeledními řády, zákonem o obchodních pomocnících, pokud se týče předpisy všeobecného zákoníka občanského, a to zejména také nejen v příčině otázky, kdy může zaměstnavatel zrušiti pracovní poměr jednostrannou výpovědí, nýbrž i ve příčině soukromoprávních následků, jaké jsou spojeny s výpovědí, která byla dána proti předpisům § 3 lit. g) cit. zákona o závodních výborech. Pak ale jest nálezh rozhodčí komise, v němž se podle § 3 lit. g) cit. zákona vyslovuje, že zaměstnavatel jest povinen přijati znovu do práce propuštěného zaměstnance — a o takovýto nálezh jde také v daném případě — rozhodnutím o nároku soukromoprávním, neboť nálezh ten určuje obsah nároků, plynoucích ze soukromoprávního poměru, založeného služební, pracovní neb čelední smlouvou. Okolnost, že zaměstnanec nemůže podle § 3 lit. g) cit. zákona takovýto nárok před rozhodčí komisí formálně sám uplatňovati, nýbrž že jen závodní výbor může spornou věc vznést na rozhodčí komisi, sama o sobě nestačí k tomu, aby takovému nároku vtiskla ráz veřejnoprávní. Je-li tedy, jak svrchu dovozeno, nálezh rozhodčí komise, o nějž v daném případě jde, rozhodnutím úřadu správního o nároku soukromoprávním, pak jde tu o případ, který má na mysli ustanovení § 105 ústavní listiny. Pak ale přísluší přezkoumání tohoto nálezu rozhodčí komise podle § 105 ústavní listiny výhradně řádným soudům. Příslušnost nejvyššího správního soudu k přezkoumání tohoto nálezu rozhodčí komise jest tedy vzhledem k ustanovení § 3 lit. a) zákona o správním soudu vyloučena.

(Nález senátu pro řešení konfliktů kompetenčních č. j. 337 z 25. května 1925.)